

สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกกราช

สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกกราช

สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกกราช

สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกกราช

เขียดหลังไพล

Pelophylax lateralis (Boulenger, 1887)

Yellow-backed frog, Dry zone frog

เขียดหลังไพล – *Pelophylax lateralis* (Boulenger, 1887)

ลักษณะ มีขนาดตัวปานกลาง (จากปลายปากถึงรูก้นประมาณ 50 – 60 มิลลิเมตร) ลำตัวเรียวยาว หัวเรียวยาว ผิวหนังลำตัวบนหัวเรียบ แต่ผิวหนังลำตัวบนหลังมีตุ่มละเอียดกระจายหนาแน่นและมีตุ่มใหญ่ปะปนอยู่บ้าง รวมทั้งมีตุ่มที่ด้านข้างลำตัวและค่อนข้างใหญ่ ขอบด้านข้างของลำตัวมีแผ่นหนังค่อนข้างหนา (dorsolateral glandular fold) จากด้านท้ายตาไปที่บริเวณส่วนต้นของขาหลัง เพศผู้มีต่อม 2 ต่อมอยู่ทางด้านล่างค่อนข้างไปทางด้านท้ายของแผ่นเยื่อแก้วหู และอีก 1 ต่อมทางด้านหน้าของต้นขาหน้า

ด้านหลังมีน้ำตาอมเขียวหรือสีน้ำตาลเหลืองหรือสีน้ำตาลแดง บางตัวอาจมีปื้นสีเข้มเป็นแถบตามยาวหรือเป็นแถบพาดเฉียงอยู่บนหลังหลายแถบ ด้านข้างของหัวมีแถบสีดำจากส่วนปลายของปากไปที่ตา แผ่นเยื่อแก้วหูสีน้ำตาลเข้ม ด้านข้างลำตัวทางด้านท้ายของแผ่นเยื่อแก้วหูมีแถบสีดำกว้างพาดเฉียงกับมีปื้นสีดำใหญ่อยู่เหนือส่วนต้นของขาหลัง และมีปื้นสีดำใหญ่บริเวณตรงกลางทางส่วนล่างของด้านข้างลำตัว พื้นที่ยอดลำตัวที่อยู่ตรงกลางระหว่างปื้นสีดำดังกล่าวเป็นสีเดียวกับด้านหลัง ด้านท้องสีเหลืองจาง คางและหน้าอกสีขาวอมเทา ขอบปากบนสีขาว ขาหน้าและขาหลังมีทางสีเข้มพาดขวาง

ขาหน้าสั้นแต่ใหญ่ ขาหลังค่อนข้างยาว เมื่อพับขาหลังแนบกับลำตัวไปทางด้านหน้า ข้อตีนอยู่ในตำแหน่งทางด้านหน้าของตา นิ้วตีนหน้าไม่มีแผ่นหนังระหว่างนิ้ว นิ้วตีนหลังมีแผ่นหนังประมาณ 2/3 ของความยาวนิ้ว สันใต้ฝ่าตีนหลังมีขี้ขึ้นใหญ่ 1 ขี้ (inner metatarsal tubercle)

ลูกอ๊อดมีขนาดตัวเล็ก ลำตัวสีคล้ำและมีลวดลายสีเข้ม หางยาวและมีกล้ามเนื้อแข็งแรง แผ่นครีบทองเล็กสีขาวหรือโปร่งแสงแต่มีจุดสีดำกระจาย ปากอยู่ด้านล่างค่อนข้างไปทางด้านหน้าของหัว ช่องปากใหญ่ ตุ่มฟันในอุ้งปากมีจำนวนแถวและลักษณะการเรียงตัวเป็นสูตร I:1+1/1+1:II จะงอยปากเล็กและขอบของจะงอยปากเรียบ ลูกอ๊อดเขียดหลังไพลมีรูปร่างและสีลำตัวรวมทั้งลักษณะโครงสร้างในอุ้งปากคล้ายคลึงกับลูกอ๊อดเขียดอ่องมาก แต่ลูกอ๊อดเขียดหลังไพลมีขนาดตัวใหญ่กว่า นอกจากนั้นตุ่มฟันแถวล่างสุดของปากล่างของลูกอ๊อดเขียดหลังไพลสั้นกว่าแถวที่อยู่ข้างบน และช่องเปิดของห้องเหงือกอยู่ติดกับผิวลำตัว แต่ตุ่มฟันแถวล่างสุดของปากล่างของลูกอ๊อดเขียดอ่องเล็กยาวเท่ากับแถวที่อยู่ข้างบน และช่องเปิดของห้องเหงือกเป็นท่อยื่นยาวออกไปจากผิวลำตัว

การแพร่กระจาย เมียนมาร์ ลาว เวียดนาม กัมพูชา ในประเทศไทยพบเฉพาะภาคเหนือ ตอนบนของภาคตะวันตก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในพื้นที่สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราชพบในป่าเต็งรัง และบริเวณลำห้วย/คลอง เช่น ห้วยน้ำเค็ม คลองยางแรด เป็นต้น

พื้นที่อาศัย ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงลำห้วย/คลอง เวลากลางวันหลบซ่อนตัวอยู่ในพุ่มของพรรณพืชที่เติบโตปกคลุมชายฝั่งลำห้วย/คลอง หรือตามซอกของโขดหินหรือขอนไม้ตามแนวฝั่งลำห้วย/คลอง และออกหากินเวลากลางคืนบริเวณแนวฝั่งลำห้วย/คลองและบนลานหิน แต่ในฤดูฝนที่มีฝนตกชุก จะแพร่กระจายเข้าไปหากินอยู่ตามพื้นล่างของป่าเต็งรังที่อยู่ห่างจากลำห้วย/คลอง

นิสัย ชอบอาศัยในลำห้วย/คลองระบบนิเวศน้ำไหลและมีกลุ่มไม้ปกคลุมชายฝั่งลำห้วย/คลอง และค่อนข้างรก หรือบริเวณที่มีน้ำขังแต่น้ำตื้น ส่งเสียงร้องทั้งเวลากลางวันและเวลากลางคืน ผสมพันธุ์และวางไข่ในแอ่งน้ำขังข้างลำห้วย/คลอง

ถูกออกหากินบริเวณพื้นที่ตื้นน้ำ และมักหลบซ่อนตัวอยู่ใต้กองวัสดุหรือใบไม้ที่อยู่บนพื้นที่ตื้นน้ำ

สถานภาพ ไม่ได้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง พ.ศ. 2535 สำหรับสถานภาพเพื่อการอนุรักษ์ เป็นสัตว์ป่าใกล้ถูกคุกคามตามเกณฑ์ของ Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning (2005) แต่ไม่มีสถานภาพเพื่อการอนุรักษ์ตามเกณฑ์ของ IUCN (2008)